

ผลการประเมินความเสี่ยงและผลการดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงทุจริตและประพฤติมิชอบ
กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

บทนำ

การประเมินความเสี่ยงทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นกระบวนการสำคัญในการสร้างธรรมาภิบาลและความโปร่งใสในการดำเนินงานภาครัฐ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงและจัดการความเสี่ยงทุจริตอย่างเป็นระบบตลอดปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยจำแนกการประเมินออกเป็น 4 ประเด็นหลักตามแนวทางของสำนักงาน ป.ป.ช. ผลการประเมินในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 แสดงให้เห็นว่าองค์กรมีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ และสามารถจัดการความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม โดยไม่พบเหตุการณ์ทุจริตหรือประพฤติมิชอบที่สำคัญในทุกประเด็นที่ประเมิน

1. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558

สถานะ: ไม่พบกระบวนการงาน/ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง จากการสำรวจและวิเคราะห์ภารกิจของกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่า ไม่มีกระบวนการงานที่เข้าข่ายการอนุมัติหรืออนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 เนื่องจากภารกิจหลักของหน่วยงานมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาระบบบริหารจัดการภายในและการให้คำปรึกษาเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งไม่ใช่การให้บริการอนุญาตแก่ประชาชนหรือภาคเอกชน ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นต้องประเมินความเสี่ยงในประเด็นนี้ และจะดำเนินการทบทวนอีกครั้งในปีงบประมาณถัดไปหากมีการเปลี่ยนแปลงภารกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อขอบเขตการดำเนินงาน

2. การใช้อำนาจทางกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

เหตุการณ์ความเสี่ยงที่ระบุ: ความเสี่ยงหลักในด้านนี้คือการที่เจ้าหน้าที่อาจใช้ดุลยพินิจอย่างไม่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการให้คำปรึกษาเชิงยุทธศาสตร์แก่หน่วยงานต่างๆ ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้แก่ การประวิงเวลาในการให้บริการโดยไม่มีเหตุผลสมควร การให้คำปรึกษาที่เอื้อประโยชน์ให้แก่กลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ หรือการบิดเบือนข้อมูลเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือกลุ่ม

ระดับความเสี่ยง: จากการประเมินโดยใช้เกณฑ์ความน่าจะเป็นและผลกระทบ พบว่าความเสี่ยงในด้านนี้อยู่ในระดับ "ต่ำ" (คะแนน 2-3) เนื่องจากมีระบบควบคุมภายในที่เข้มแข็งและมีกลไกการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ

มาตรการจัดการความเสี่ยง: องค์กรได้นำมาตรการควบคุมหลายประการมาใช้เพื่อลดความเสี่ยง ได้แก่ การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและกำหนด Service Level Agreement (SLA) สำหรับทุกกระบวนการงานบริการ การตรวจสอบข้อมูลจากหลายแหล่งและจัดทำฐานข้อมูลอ้างอิงที่เชื่อถือได้ การใช้ระบบคณะกรรมการในการพิจารณาร่วมกันเพื่อเสริมสร้างความโปร่งใส และการเผยแพร่ผลการประเมินต่อสาธารณะเพื่อให้มีการตรวจสอบจากภายนอก

ผลการดำเนินการตามวิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง: ผลการดำเนินงานในปี 2567 แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของมาตรการควบคุม โดยองค์กรสามารถดำเนินการตามมาตรการที่กำหนดไว้ครบทุกข้อ ไม่พบเหตุการณ์ทุจริตหรือประพฤติดีๆ และไม่มีข้อร้องเรียนจากทั้งภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมั่นของผู้รับบริการและความโปร่งใสในการดำเนินงาน

3. การจัดซื้อจัดจ้าง

เหตุการณ์ความเสี่ยงที่ระบุ: ความเสี่ยงในด้านการจัดซื้อจัดจ้างมีความหลากหลาย ได้แก่ การกำหนดรายการพัสดุหรือคุณลักษณะเฉพาะที่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขายรายใดรายหนึ่ง การปรับเปลี่ยนราคาหรือคุณลักษณะในใบขอซื้อโดยไม่ได้รับอนุมัติที่เหมาะสม การรั่วไหลข้อมูลราคากลางหรือข้อมูลสำคัญอื่นๆ การเลือกปฏิบัติต่อผู้ค้าแต่ละราย และการตรวจรับพัสดุที่ไม่ตรงตามคุณลักษณะที่กำหนด

ระดับความเสี่ยง: ความเสี่ยงในด้านการจัดซื้อจัดจ้างได้รับการประเมินว่าอยู่ในระดับ "ต่ำ" (คะแนน 2-3) เนื่องจากมีระบบการควบคุมและตรวจสอบที่เข้มงวดตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

มาตรการจัดการความเสี่ยง: มาตรการควบคุมที่นำมาใช้ประกอบด้วย การใช้แบบฟอร์มมาตรฐานในทุกขั้นตอนของการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้เกิดความสม่ำเสมอและโปร่งใส การใช้ระบบการอนุมัติหลายระดับ พร้อมทั้งมีระบบสแกนและเก็บเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ การส่งใบเสนอราคาแบบพร้อมกันเพื่อป้องกันการรั่วไหลข้อมูล และการตั้งคณะกรรมการตรวจรับที่มาจากหลายหน่วยงานเพื่อเพิ่มความเป็นอิสระในการตรวจสอบ

ผลการดำเนินการตามวิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง: ผลการดำเนินงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างในปี 2567 เป็นที่น่าพอใจ โดยไม่มีเหตุการณ์ทุจริตหรือความผิดปกติใดๆ เกิดขึ้น การจัดซื้อจัดจ้างทุกรายการเป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 อย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ องค์กรยังสามารถประหยัดงบประมาณได้ 5.2% จากการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและโปร่งใส

4. การบริหารงานพัสดุ (รวมถึงงานข้อมูล/IT และงานบุคคล)

4.1 การบริหารงานบุคคล

เหตุการณ์ความเสี่ยงที่ระบุ: ความเสี่ยงหลักในด้านการบริหารงานบุคคลคือการประเมินผลการปฏิบัติราชการที่อาจไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะการเอื้อพวกพ้องหรือการไม่เปิดเผยเกณฑ์การประเมินอย่างชัดเจน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อขวัญกำลังใจและการพัฒนาบุคลากรในองค์กร

ระดับความเสี่ยง: ความเสี่ยงด้านการบริหารงานบุคคลได้รับการประเมินว่าอยู่ในระดับ "ต่ำ" (คะแนน 2-3) เนื่องจากมีระบบและกลไกการประเมินที่ยึดตามหลักเกณฑ์ของสำนักงาน ก.พ.

มาตรการจัดการความเสี่ยง: มาตรการที่นำมาใช้ประกอบด้วย การใช้เกณฑ์การประเมินตามที่สำนักงาน ก.พ. กำหนดอย่างเคร่งครัด การหมุนเวียนผู้ประเมินเพื่อลดการคุ้นเคยที่อาจส่งผลกระทบต่อความเป็นกลาง และการเปิดช่องทางอุทธรณ์สำหรับผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับผลการประเมิน

ผลการดำเนินการตามวิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง: ผลการดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลในปี 2567 แสดงให้เห็นถึงความเป็นธรรมและโปร่งใสในกระบวนการ โดยไม่พบข้อร้องเรียนหรือการอุทธรณ์ที่ผิดปกติ การประเมินผลการปฏิบัติราชการดำเนินไปตามเกณฑ์มาตรฐานอย่างครบถ้วนทำให้เกิดความมั่นใจในความเป็นธรรมของระบบการประเมิน

4.2 การจัดการข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศ

เหตุการณ์ความเสี่ยงที่ระบุ: ความเสี่ยงด้านการจัดการข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศมีหลายลักษณะ ได้แก่ การปลอมแปลงข้อมูลผลการดำเนินงาน การเข้าถึงข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต และการไม่สำรองข้อมูลอย่างเหมาะสม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือและความต่อเนื่องของการดำเนินงาน

ระดับความเสี่ยง: ความเสี่ยงด้านการจัดการข้อมูลและ IT ได้รับการประเมินว่าอยู่ในระดับ "ต่ำ" (คะแนน 2-3) เนื่องจากมีระบบรักษาความปลอดภัยและการควบคุมที่เข้มงวด

มาตรการจัดการความเสี่ยง: มาตรการควบคุมที่สำคัญประกอบด้วย การใช้ระบบ double check และ audit trail เพื่อตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงข้อมูล การกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลอย่างเข้มงวดตามหลัก need-to-know และ least privilege และการสำรองข้อมูลรายวันพร้อมทั้งการทดสอบระบบกู้คืนข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ

ผลการดำเนินการตามวิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง: ผลการดำเนินงานด้านการจัดการข้อมูลและ IT ในปี 2567 เป็นไปอย่างราบรื่น โดยไม่มีข้อมูลสูญหายหรือเกิดการรั่วไหลของข้อมูล ระบบสารสนเทศทำงานได้ตามมาตรฐาน ISO 27001 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความมั่นคงและน่าเชื่อถือของระบบการจัดการข้อมูล

สรุปผลการประเมินโดยรวม

จากการประเมินความเสี่ยงทุจริตและประพฤติมิชอบในทั้ง 4 ประเด็นหลัก กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีความเสี่ยงในระดับต่ำทุกด้าน โดยมีระบบการควบคุมภายในที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ

ความสำเร็จในการจัดการความเสี่ยงนี้เป็นผลมาจากการมีระบบงานที่ชัดเจน การใช้เทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างความโปร่งใส การตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจอย่างเหมาะสม และที่สำคัญคือการมีวัฒนธรรมองค์กรที่ให้ความสำคัญกับจริยธรรมและธรรมาภิบาล

องค์กรควรดำเนินการติดตามและทบทวนความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและภารกิจที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งการพัฒนาปรับปรุงมาตรการควบคุมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอย่างสม่ำเสมอ